

Verkiezingsinzet Energy Storage NL: versnel energietransitie met opslag!

Nederland is in rap tempo aan het verduurzamen. Toch zien we dat de energietransitie momenteel vastloopt. Dat komt doordat het energiesysteem de groei van het aanbod en vraag naar duurzame energie niet kan bijbenen. Duurzame initiatieven vallen stil, terwijl ook onze bedrijven, woningen en scholen niet meer kunnen worden aangesloten. Op de lange termijn zien we dat ons energiesysteem volledig weersafhankelijk wordt. Daardoor kan het voorkomen dat er voor uren/dagen/weken/ maanden onvoldoende energie beschikbaar is waardoor onze leveringszekerheid onder druk staat.

Energy Storage NL (ESNL), de koepelorganisatie voor de Nederlandse energieopslagsector, stelt dat energieopslag cruciaal is om enorme maatschappelijke kosten van een vol elektriciteitsnet te voorkomen, de energietransitie te versnellen en onze nationale economische groei veilig te stellen.

1. De rol van energieopslag:

Flexibiliteit, en specifiek energieopslag, speelt een sleutelrol om voldoende, duurzame en betaalbare energie in Nederland te hebben. Het opslaan van energie kan via elektriciteits-, warmte- en moleculenopslag. Iedere opslagvorm verschilt in tijdsduur (van milliseconden, tot dagen of zelfs seizoenen), waarbij geldt dat elke opslagvorm verschillende problemen kan oplossen, zie ook tabel. Batterijen kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan een stabiel elektriciteitsnet, warmteopslag kan woningen aardgasvrij maken en moleculenopslag kan via grote energievolumes seizoenen met voldoende energie overbruggen. Het is de combinatie tussen opslagvormen die nodig is voor een duurzaam, betaalbaar en stabiel energiesysteem.

2. Wat is er nodig?

Ondanks de meerwaarde van energieopslag, loopt Nederland in Europa achteraan wat betreft het aantal gerealiseerde opslagprojecten. Dit vertraagt de energietransitie waardoor de groeicapaciteit van duurzame energie niet wordt benut. Uiteindelijk blijft Nederland hierdoor afhankelijk van fossiele bronnen. Volgens ESNL kunnen we dit verbeteren door: (1) een nationaal energieopslagdoel, (2) aanpak ongelijk speelveld via de transporttarieven en (3) duidelijkheid te geven over locaties, vergunningen en aansluitvoorwaardes.

10 redenen om NU te kiezen voor energieopslag!

- 1. Balanceren energie:** overschotten aan elektriciteit kunnen worden opgeslagen, en eventueel omgezet in warmte en moleculen, zodat deze worden ingezet bij energietekorten.
- 2. Groei duurzame energie:** in plaats van het afschakelen van wind- en zonneparken wanneer het elektriciteitsnet vol zit of vraag verzadigd is, komt er via energieopslag meer duurzame energie beschikbaar voor later gebruik.
- 3. Verminderen CO₂-uitstoot:** doordat het aandeel duurzame energie via opslag wordt vergroot, wordt de inzet van vervuilende gas- en kolencentrales verminderd. Daarmee stoten we minder CO₂ uit.
- 4. Voorkomen stroomuitval:** energieopslag zorgt ervoor dat kortstondige stroomtekorten in het systeem – van milliseconden tot uren – worden opgevangen. Hierdoor wordt stroomuitval voorkomen.
- 5. Lange termijn leveringszekerheid:** energieopslag zal via het opslaan van warmte en moleculen dienen als noodzakelijke buffer wanneer er dagen-, weken-, maandenlang onvoldoende energie beschikbaar is.
- 6. Onafhankelijke energievoorziening:** de combinatie van zon, wind en energieopslag zorgt voor minder energie-import, waardoor we energieonafhankelijk worden.
- 7. Lagere energieprijzen:** het vergroten van het aanbod van energie tijdens energietekorten, zorgt ervoor dat vraag en aanbod meer in balans zijn. Dit zorgt voor lagere en stabielere energieprijzen.
- 8. Beperkte netaansluiting:** hoge energiepieken kunnen door bedrijven zelf worden opgevangen via energieopslag. Daardoor is een kleinere netaansluiting mogelijk of kan verzwaring worden uitgesteld.
- 9. Kostenefficiënte netverzwaringsopgave:** de inzet van batterijen geeft netbeheerders meer tijd om te prioriteren in hun verzwaringsopgave, dit bespaart kosten zowel voor de aanleg als onderhoud.
- 10. Ontlasting elektriciteitsnet:** energieopslag bevordert de koppeling van eigen opwek & gebruik bij bedrijven/bewoners. Minder transportbewegingen zijn daardoor noodzakelijk wat het net ontlast.

Nationaal energieopslagdoel: tenminste 20 GW aan energieopslag in 2030

Met de Routekaart Energieopslag zijn door het vorige kabinet eerste stappen gezet in de uitrol van energieopslag in Nederland. Toch mist een duidelijk doel voor energieopslag richting 2030 en 2050, zoals we wel voor zon- en windenergie hebben. In het buitenland, zoals in Italië en Spanje, bestaan concrete nationale doelstellingen voor energieopslag, waardoor duidelijkheid en snelheid is verschaft richting markt, financiers, netbeheerders en overheden over de gewenste hoeveelheid energieopslag.

TenneT heeft geconcludeerd dat circa 10.000 MW aan opslagvermogen in Nederland noodzakelijk is om toekomstig stroomuitval te voorkomen. Opslag zal daarnaast ook noodzakelijk zijn om overtollige energie-opwek op te vangen zodat vraag en aanbod naar energie in balans is. Anno 2023 is er pas 150-200 MW gerealiseerd, terwijl wij verwachten dat tenminste 20.000 MW (20 GW) in 2030 essentieel is. Een nationaal energieopslagdoel van 20 GW in 2030 geeft noodzakelijke richting waarbij vervolgtacties moeten worden benoemd voor opslag op nationaal, provinciaal en lokaal niveau.

- *Energy Storage NL vraagt om in onze klimaataanpak een nationaal energieopslagdoel van tenminste 20 GW in 2030 op te nemen.*

Aanpak ongelijk speelveld: aanpassing transporttarieven is cruciaal!

Opslagtechnologieën zoals batterijen, e-boilers, elektrolyzers en perslucht opslag worden op dit moment gezien als verbruikers van energie, waardoor zij extreem hoge transportkosten betalen (vaak meer dan 80% van de operationele kosten). Dit terwijl energieopslag per definitie geen energieverbruiker is, zoals ook in de EU-verordening (2019/943) en EU-richtlijn (2019/944) is vastgelegd. Toch wordt in Nederland de volledige rekening voor de transporttarieven bij energieopslag neergelegd. Netbeheerders gaan de transporttarieven substantieel verhogen, tot maximaal tussen de 90% en 135% in 2024. Hiermee wordt de financiering van energieopslag haast onmogelijk, met alle gevolgen voor de energietransitie.

Bovendien is er een ongelijk speelveld met landen als Duitsland, België, UK, Italië, Frankrijk, Ierland en Zwitserland omdat zij inmiddels een uitzondering voor energieopslag in de transporttarieven hebben doorgevoerd. De ACM is momenteel bezig met een algehele herziening van de transporttarieven systematiek, dit zal naar verwachting vier jaar duren. Structureel is een eigen juridische status nodig voor energieopslag, maar om nu snelheid te maken vragen we om energieopslag, met meer dan 10MW aan vermogen, voor maximaal vier jaren te plaatsen binnen de bestaande categorie 'opwekkers', waardoor opslag wordt uitgezonderd van transporttarieven.

- *Energy Storage NL vraagt om het tijdelijk categoriseren van energieopslag als 'opwekker', waardoor energieopslag wordt uitgezonderd van de transporttarieven.*

Stuur op opslaglocaties, versnel vergunningverlening en creëer duidelijke aansluitvoorwaarden

Een batterij bij een netbeheerder, een warmtevat in een woonwijk of opslag van waterstof in een lege zoutcaverne, er heerst momenteel veel onduidelijkheid over geschikte locaties, bijbehorende vergunningen en aansluitvoorwaarden. Dit werkt enorm vertragend voor de uitrol van opslag in Nederland. De Rijksoverheid kan een duidelijke rol innemen door samen met netbeheerders en provincies geschikte batterijlocaties aan te wijzen, bij de aanleg van nieuwe warmtenetten warmteopslaglocaties als vast criterium mee te nemen en moleculenopslag in depots, lege gasvelden en zoutcavernes geschikt te maken. Daarbij moet de landelijke overheid ook uniforme kaders meegeven aan lokale overheden rondom de voorwaarden bij vergunningverlening. Ook dient de overheid samen met netbeheerders voldoende zekerheid te bieden richting exploitanten in contractuele afspraken over het maximaal aantal uren dat opslag wordt ingezet of beperkt.

- *Energy Storage NL vraagt de overheid om regie te nemen rondom het aanwijzen van geschikte locaties voor energieopslag, de bijbehorende vergunningverlening en aansluitvoorwaarden.*